Kontrolor přepravy cestujících (kód: 37-029-M)

Autorizující orgán: Ministerstvo dopravy
Skupina oborů: Doprava a spoje (kód: 37)
Týká se povolání: Přepravní kontrolor
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Poskytování informací o autobusových a vlakových spojích	3
Orientace v právních a dalších předpisech pro řízení provozu osobní silniční, železniční a městské hromadné dopravy	4
Provádění kontrol cestovních dokladů cestujících v hromadných dopravních prostředcích	4
Vystavování dokladů souvisejících s vyměřením jízdného a přirážky, s jejich úhradou apod.	4
Vedení příslušné dokumentace v oblasti přepravy cestujících	4
Orientace v dokumentech potřebných pro řízení autobusů, trolejbusů a tramvají	4
Kontrola dodržování přepravních podmínek v hromadné dopravě	4
Kontrola a vypočítávání jízdného, dovozného, poplatků a přirážek podle platných tarifů v hromadné dopravě	4

Platnost standardu

Standard je platný od: 14.01.2020 do: 20.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Poskytování informací o autobusových a vlakových spojích

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyhledat dopravní spojení	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
b) Předvést znalost místopisu (místopis autobusových tras a železničních tratí v České republice a velká města v zemích sousedících s Českou republikou, která se nacházejí na přeshraničních autobusových trasách a železničních tratích)	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
c) Předvést komunikaci s cestujícím	Praktické předvedení
d) Podat informaci o rezervaci místa	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v právních a dalších předpisech pro řízení provozu osobní silniční, železniční a městské hromadné dopravy

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat nejdůležitější právní předpisy týkající se veřejné dopravy	Písemné ověření
b) Vyjmenovat nejdůležitější právní předpisy týkající se přepravy osob	Písemné ověření
c) Prokázat základní znalost nejdůležitějších právních předpisů týkajících se přepravy osob	Ústní ověření
d) Prokázat znalost dopravní terminologie	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění kontrol cestovních dokladů cestujících v hromadných dopravních prostředcích

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat obecně používané technologie odbavovacích systémů	Písemné ověření
b) Prokázat znalost jízdních dokladů podle použité technologie odbavovacího systému	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
c) Vysvětlit postup při provádění kontroly cestovních dokladů cestujících	Ústní ověření
d) Předvést komunikaci s cestujícím při kontrole	Praktické předvedení
e) Provést kontrolu cestovních dokladů cestujících	Praktické předvedení
f) Reagovat v různých modelových situacích při provádění kontroly	Praktické předvedení s ústním vysvětlením

Je třeba splnit všechna kritéria.

Vystavování dokladů souvisejících s vyměřením jízdného a přirážky, s jejich úhradou apod.

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat doklady související s vyměřením jízdného a přirážky	Písemné ověření
b) Vystavit doklad na vyměření jízdného a přirážky a jejich úhradu	Praktické předvedení s ústním vysvětlením

Je třeba splnit obě kritéria.

Vedení příslušné dokumentace v oblasti přepravy cestujících

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat dokumentaci související s kontrolou přepravy cestujících	Písemné ověření
b) Zapsat výsledek provedené kontroly do dokumentace řidiče	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
c) Zpracovat dokumentaci z kontroly přepravy cestujících	Praktické předvedení s ústním vysvětlením

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v dokumentech potřebných pro řízení autobusů, trolejbusů a tramvají

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat dokumenty potřebné k řízení autobusů, trolejbusů a tramvají	Písemné ověření
b) Vyjmenovat dokumenty pro provoz, které musí mít řidič autobusů, trolejbusů a tramvají během provozu u sebe	Písemné ověření
c) Popsat obsah dokumentů potřebných pro řízení a provoz autobusu, trolejbusu a tramvaje	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Kontrola dodržování přepravních podmínek v hromadné dopravě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat nejdůležitější právní předpisy týkající se přepravních podmínek na železnici, v autobusové dopravě, v městské hromadné dopravě a v integrovaných dopravách	Písemné ověření
b) Vysvětlit, co jsou smluvní přepravní podmínky včetně jejich užití	Ústní ověření
c) Prokázat znalost přepravního řádu a cenového výměru Ministerstva financí pro veřejnou drážní a silniční dopravu	Ústní ověření
d) Zkontrolovat dodržování přepravních podmínek v hromadné dopravě	Praktické předvedení s ústním vysvětlením

Je třeba splnit všechna kritéria.

Kontrola a vypočítávání jízdného, dovozného, poplatků a přirážek podle platných tarifů v hromadné dopravě

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Použít jízdní řád	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
b) Prokázat znalost tarifních a přepravních podmínek	Ústní a písemné ověření
c) Vypočítat jízdné a dovozné pro zadanou trasu	Praktické předvedení s ústním vysvětlením

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam. Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP - https://www.nsp.cz/jednotka-prace/kontrolor-prepravy-cestuj#zdravotni-zpusobilost).

Před zahájením zkoušky musí uchazeč předložit následující doklad:
- doklad o znalosti anglického nebo německého nebo ruského jazyka v minimální úrovni jazykových znalostí A2.

Metodické pokyny
Kritéria musí být ověřována v navazujících činnostech s využitím daných technologických postupů zejména v oblasti osobní železniční a autobusové dopravy včetně doprav integrovaných.
Při ověřování kritérií formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k správnému provádění všech úkonů i k časovému hledisku zvládnutí operací.
Při ověřování znalostí z provádění kontrol cestovních dokladů cestujících, vystavování dokladů souvisejících s vyměřováním pokut a vedení příslušné dokumentace se zkoušející zaměří na správný postup při provádění kontroly přepravy cestujících. Uchazeč musí správně provést kontrolu, která se liší podle použité technologie odbavovacích systémů, a vyřešit modelovou situaci zaměřenou na porušení přepravních a tarifních podmínek stanovených vyhláškou č. 175/2000 Sb. o přepravním řádu ve znění pozdějších předpisů, Cenovým věstníkem MF ČR a dalšími právními předpisy.
Ověřování znalostí z orientace v právních a dalších předpisech týkajících se přepravy osob v silniční, železniční a městské hromadné dopravě se zaměřuje na zákon č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č.111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v dopravě, ve znění pozdějších předpisů, přepravní řády, smluvní přepravní podmínky, tarify apod.
Ověřování kompetencí:
Pro ověřování znalostí z poskytování informací o autobusových a vlakových spojích dostane uchazeč 1 úkol vyhledávání spojení mezi různými místy s použitím různých druhů dopravy.
Pro ověřování znalostí z vyplňování a vedení předepsané dokumentace, evidence a výkazů hromadné dopravy dostane uchazeč 1 úkol doplnění dokumentace (záznam o provozu vozidla) a záznam z provedené kontroly přepravy cestujících.
Pro ověřování znalostí z provádění kontrol cestovních dokladů cestujících v hromadných dopravních prostředcích a vystavování dokladů souvisejících s vyměřováním jízdného a přirážky a jejich úhradou a kontroly dodržování přepravních podmínek dostane uchazeč 2 úkoly spočívající v prokázání znalostí dvou odlišných technologií odbavovacích systémů a 3 úkoly spočívající v řešení situace, z toho jeden, kdy je cestující bez platného jízdního dokladu a nedodržel přepravní podmínky, dále když odmítne uhradit jízdné a přirážku a dále když nemá potřebné finanční prostředky.
Pro ověřování znalostí z vedení dokumentace v oblasti přepravy cestujících dostane uchazeč 2 úkoly zpracování výsledků 2 kontrol přepravy cestujících v různých druzích dopravy.
Pro ověřování znalostí z vypočítávání jízdného podle platných tarifů v osobní železniční a autobusové dopravě dostane uchazeč 1 úkol vypočítání jízdného v osobní železniční dopravě a 1 úkol v autobusové dopravě.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanou fyzickou osobou s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovaným zástupcem autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou se zaměřením na železniční osobní dopravu nebo autobusovou dopravu nebo MHD s praxí minimálně 5 let v oblasti železniční nebo autobusové dopravy nebo MHD nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oblasti železniční osobní dopravy nebo autobusové dopravy nebo MHD.
b) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na železniční osobní dopravu nebo autobusovou dopravu nebo MHD s praxí v délce minimálně 5 let v oblasti železniční osobní nebo autobusové dopravy nebo MHD nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oblasti železniční osobní dopravy nebo autobusové dopravy nebo MHD.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnoticím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo dopravy ČR, www.mdcr.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro vykonání zkoušky je třeba mít k dispozici místnost s technickým a sociálním zařízením vyhovující hygienickým standardům pro výukové prostory.
Pro vykonání zkoušky je třeba PC s přístupem na internet, jízdní řády pro železniční dopravu, autobusovou dopravu, MHD a Integrovanou dopravu v tištěné nebo elektronické podobě, přepravní podmínky, tarif a dokumenty uvedené v hodnoticím standardu této profesní kvalifikace v aktuálním znění v tištěné nebo elektronické podobě. Různé typy jízdních dokladů na železniční dopravu, autobusovou dopravu, MHD a Integrovanou dopravu. Formuláře pro praktické vyplnění v tištěné nebo elektronické podobě.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 20 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 4 až 6 hodin (hodinou se rozumí 60 minut).
Doba trvání písemné části zkoušky jednoho uchazeče je 90 minut.
Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro dopravu, logistiku, poštovní a doručovací služby, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
ASOCIACE DOPRAVNÍCH, SPEDIČNÍCH A SERVISNÍCH SPOLEČNOSTÍ STŘEDNÍCH ČECH
ARRIVA STŘEDNÍ ČECHY, s. r. o.
Dopravní podnik hl.m. Prahy, a. s.
Plzeňské městské dopravní podniky, a. s.